

Abstrakt

Tato bakalářská práce představuje základní prostředky vnějazykové a vnitrojazykové deixe v českém znakovém jazyce a v češtině. Vše je doplněno příklady z dalších mluvených a znakových jazyků, které se opírají o dostupnou odbornou literaturu. Větší prostor je věnován personální, časové a prostorové deixi. V práci jsou uvedeny možné způsoby rozlišení deixe a ostenze ve znakových jazycích. V souvislosti s typy gramatického prostoru ve znakových jazycích jsou představeny perspektivy popisu reálného prostoru (prožívaná a nazíraná perspektiva). V praktické části jsou popsány postupy a výsledky výzkumu věnovanému výběru perspektivy mluvčími ČZJ a češtiny v závislosti na typu popisovaného prostoru. Výsledky jsou porovnané s výsledky srovnatelného výzkumu u mluvčích ASL a angličtiny. Druhý výzkum sleduje, jaké strategie používá mluvčí ČZJ k popisu věcí rozmístěných v tzv. sdíleném prostoru a jejich porovnání se strategiemi mluvčích ASL. Součástí práce je DVD s příklady v ČZJ a dalším jazykovým materiálem získaným od respondentů.

Klíčová slova: český znakový jazyk, deixe, prostorová deixe, typy prostoru ve znakových jazycích, deiktické prostředky